gemeente Brunssum

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	:	26 januari 2021
Registratiekenmerk	:	1044401
Gemeentebladnr.	:	2021/6
Afdeling	:	Bestuurszaken
Behandelend ambtenaar	:	A.C.H. de Jong
Bereikbaar onder	:	045-5278653 marian.de.jong@brunssum.nl
Behandelvoorstelnr.	:	1044401
Portefeuillehouder	:	W.J.F. van der Rijt
Raadsverg. d.d.	:	23 maart 2021
Uiterlijke datum	:	(Motivering, wettelijke verplichting c.q. toezegging)

Aan de raad,

1. Onderwerp
Besluitvorming omtrent Kerntakendiscussie en hernieuwde samenwerking Stadsregio Parkstad Limburg

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)
a. Aanleiding
Met de toekenning van de Regio Deal in juli 2019 kwam vanuit het Ministerie van BZK de nadrukkelijke oproep om de samenwerking binnen Parkstad te verdiepen en te verbreden om zo de regionale bestuurs- en uitvoeringskracht te versterken, waardoor de complexe opgaven waar we als Parkstadgemeenten voor staan beter, in gezamenlijkheid, kunnen worden aangepakt. Begin 2020 hebben we aan BZK bericht dat we de verbreding en vernieuwing van de samenwerking met name zoeken op drie beleidsterreinen: duurzaamheid & energietransitie, grensoverschrijdende samenwerking en sociaaleconomische structuurversterking. Daarbij aansluitend bij de Regiodeal.

Daarna is uitgewerkt hoe hieraan concreet invulling kan worden gegeven. Dat heeft geresulteerd in een actualisatie van de Strategische agenda uit 2015 en een hernieuwde blik op de taken en bevoegdheden van de Stadsregio. De wens bestaat om 2 nieuwe bestuurscommissies in te stellen, te weten Duurzaamheid en Sociaal Economische Structuurversterking (SES), en het thema Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS) te beleggen bij het Dagelijks Bestuur (DB). Hiermee zijn meer financiële middelen gemoeid, voor personeel en voor een werkbudget, hetgeen een begrotingswijziging noodzakelijk maakt.

Om een en ander te kunnen effectueren, dienen de colleges en raden van de gemeenten in Parkstad ten aanzien van de diverse documenten instemmend te besluiten of hun visie/zienswijze te geven.
Dat betreft:
1. de Strategische Agenda Parkstad Limburg 2021-2030
2. een wijzigingsvoorstel van de bestaande Gemeenschappelijke Regeling Parkstad Limburg
3. het bij de GR behorende aangepast "Blauwe Schema"
4. een bevoegdhedenoverdrachtsdocument samenhangende met het instellen van de twee nieuwe bestuurscommissies: een Bestuurscommissie Duurzaamheid en een Bestuurscommissie SES
5. een voorstel tot wijziging van de begroting van Parkstad.

De noodzakelijke besluitvorming:
- De colleges dienen in te stemmen met de Strategische Agenda.
- De colleges dienen in te stemmen met de wijziging van de GR (met bijbehorend Blauw Schema), waarvan de instelling van een Bestuurscommissie Duurzaamheid en SES en daarmee gepaard gaande bevoegdhedenoverdracht deel uit maken. Voor wat betreft SES gaat het om de thema's, die ook in de Regio Deal zijn opgenomen: Kansrijke Start, Gezonde basisschool van de toekomst/de verlengde schooldag en Onderwijs-Arbeidsmarkt.

- De wijziging van de GR en de instelling van de bestuurscommissies dient aan de raden te worden voorgelegd voor toestemming respectievelijk zienswijze.
- Ook de begrotingswijziging dient aan de raden te worden voorgelegd voor een zienswijze.
De GR is een regeling van colleges hetgeen verklaart waarom het zwaartepunt van besluitvorming bij de colleges ligt.

b. Huidige situatie/probleemstelling
De stukken waarover besluitvorming dient plaats te vinden nader beschouwd.
1. De Strategische Agenda Parkstad 2021-2030. Bijlage 1 Verseon 1042320
De onderlegger voor onze samenwerking in Parkstad is de gemeenschappelijke agenda. De verbreding/vernieuwing in de samenwerking noopt tot een actualisering van de huidige uit 2015 daterende agenda in een Strategische Agenda Parkstad 2021-2030, waarin met name de nieuwe thema's duurzaamheid, GROS en SES een (duidelijker) plek krijgen.
In het traject van totstandkoming zijn alle colleges, de bestuurscommissies, de Stuurgroep SES het DB meegenomen.
Het is de bevoegdheid van het college om de Agenda vast te stellen. Aan de raad wordt voorgesteld om er kennis van te nemen.

2 en 3. Wijzigingsvoorstel Gemeenschappelijke Regeling Parkstad Limburg. Blauwe schema. Bijlagen 3, 3.1 en 5. Verseon 1042324; 1042325; 1042328.
Om de verbreding/vernieuwing van de samenwerking binnen de GR op korte termijn te formaliseren, is een beperkte aanpassing van die regeling nodig, met name om de Bestuurscommissie SES te kunnen instellen. Voor het instellen van een Bestuurscommissie Duurzaamheid en het beleggen van het thema GROS bij het DB biedt de huidige regeling voldoende basis. Tot nog toe is het werkveld SES belegd bij de Stuurgroep SES onder voorzitterschap van Brunssum, met administratieve ondersteuning vanuit Parkstad.
Om de beleidsthema's transparant een plek te geven, worden ze in artikel 2 van de GR toegevoegd aan de opsomming van taken, die in de samenwerking worden opgepakt, én opgenomen in het daarbij behorende Blauwe Schema.

Deze -beperkte- wijziging van GR en Blauwe Schema wordt nu voorgesteld in afwachting van de aanstaande wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen waarop alle gemeenschappelijke regelingen moeten worden aangepast, dus ook de GR PL. Dat zal het moment zijn waarop de GR en het Blauwe Schema helemaal up to date zullen worden gemaakt en eventuele onvolkomenheden of omissies, die de komende tijd mogelijk in de praktijk blijken, kunnen worden gecorrigeerd.

De GR is een zogenaamde "collegeregeling" en dient derhalve door de zeven individuele colleges te worden vastgesteld. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt hierover echter dat, voordat een college hiertoe kan besluiten, de gemeenteraad hiervoor toestemming dient te geven. Deze toestemming kan alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (Artikel 1, lid 3 juncto lid 2 van de Wgr).
Wij stellen de raad voor om akkoord te gaan met de hernieuwde samenwerking en dan ook de benodigde toestemming te geven.

Instellen Bestuurscommissies Duurzaamheid en SES
De bevoegdheid om de nieuwe bestuurscommissies daadwerkelijk in te stellen, berust bij het Algemeen Bestuur (AB) van Parkstad. Voordat het daartoe kan besluiten, dient hiervoor echter eerst een zogenaamde 'voorhangprocedure' te worden gevolgd. Dat wil zeggen, dat de gemeenteraden vóór besluitvorming door het AB hun wensen en bedenkingen ter zake ter kennis van het AB kunnen brengen. Het AB beslist over instelling van de bestuurscommissies met medeneming van eventuele zienswijzen van de raden van de Parkstadgemeenten.
Aan de raad wordt voorgesteld om geen negatieve zienswijze in te dienen bij het AB.

4. Overdracht collegebevoegdheden. Overdrachtsdocument. Bijlagen 4 en 4.1. Verseon 1042326; 1042327
De GR Parkstad is een regeling van colleges en dat blijft ook zo. Dat houdt onder andere in dat er géén raadsbevoegdheden kunnen worden overgedragen en dat de reguliere raadsbevoegdheden, zoals het budgetrecht en het vaststellen van kader stellend beleid, bij de raden blijft. Door "de regio"/ samenwerkende colleges kunnen ten aanzien daarvan geen bindende besluiten worden genomen.

Met de aanpassing van de GR worden slechts op beperkte terreinen collegebevoegdheden over gedragen. Deze betreffen alleen de onderwerpen van SES, die ook in de regiodeal zijn opgenomen: Kansrijke Start, Gezonde basisschool van de toekomst/de verlengde schooldag en Onderwijs-Arbeidsmarkt.
Duurzaamheid & energietransitie en GROS zijn afgelopen jaren al opgepakt binnen de bestaande kaders van de regeling.

Voor de overdracht van bevoegdheden wordt eenzelfde wijze gehanteerd als bij de instelling van de reeds bestaande

bestuurscommissies. Er is voor gekozen om niet alle concrete bevoegdheden per afzonderlijke bestuurscommissie te benoemen, omdat dat ondoenlijk is, maar uit te gaan van de onderscheiden onderdelen: platformfunctie, afstemmen beleid en programmering, monitoring en instrumentontwikkeling.
Binnen de bestuurscommissies wordt bovendien de mogelijkheid geboden om plaatsvervangende leden aan te wijzen, omdat de te behandelen onderwerpen soms meerdere portefeuilles/portefeuillehouders raken. Dat is afgelopen jaren toegepast in de bestaande Bestuurscommissie Economie en Toerisme. Aan de orde is het zeker bij de Bestuurscommissie SES, waarbij diverse portefeuillehouders bij onderscheiden onderwerpen betrokken zijn.
Ook staat het een bestuurscommissie vrij om te wisselen tussen een zogenaamde
A- (oordeelsvorming) en B-agenda (besluitvorming), waardoor er tussentijds gelegenheid bestaat om met betrekking tot een agendapunt college breed draagvlak te organiseren c.q. te verkennen.

Het college besluit definitief over de overdracht van taken en bevoegdheden nadat de raad toestemming heeft gegeven voor de wijziging van de GR en een zienswijze heeft gegeven op het instellen van de Bestuurscommissies Duurzaamheid en SES.
Opgemerkt zij dat het thema SES tot nog toe is behartigd in de Stuurgroep SES, waarin diverse portefeuillehouders van de Parkstadgemeenten zitting hebben.
De raad wordt voorgesteld om kennis te nemen van de overdracht van bevoegdheden en van het Bevoegdhedenoverdrachtsdocument.

5. Wijzigingsvoorstel begroting Parkstad 2021 Bijlagen 2 en 2.1. Verseon 1042322 en 1042323
In het voorstel voor de eerste begrotingswijziging zijn de gevolgen van de uitkomsten van de takendiscussie en hernieuwde samenwerking verwerkt:
1. Toename van de loonkosten ten behoeve van 1 fte programmamanager duurzaamheid € 119.153.
2. Toename van de loonkosten ten behoeve van 2 fte bedrijfsvoering € 179.628.
3. Toename van de materiële kosten bedrijfsvoering € 66.000.
4. Toename van het werkbudget € 200.000.

De wijziging leidt tot een verhoging van de bijdragen van de gemeenten voor de uitvoering van de taken met € 564.781. Deze kosten worden als volgt over de gemeenten verdeeld.
1. De loonkosten worden verdeeld over de Parkstadgemeenten exclusief Heerlen. De gemeente Heerlen levert in plaats daarvan 3 regionale programmamanagers (SES, GROS, Economie en Toerisme) met bijbehorende ondersteuning. Verdeling vindt plaats op basis van de reguliere verdeling voor de Regiobijdrage, herrekend naar het feit dat de gemeente Heerlen niet bijdraagt.
2. De materiele kosten bedrijfsvoering en de toename van het werkbudget worden over alle gemeenten verdeeld op basis van de reguliere verdeling van de Regiobijdrage.

Voor Brunssum betekent dat een verhoging van de bijdrage aan Parkstad van afgerond €81.606,-.
Aangezien het besluitvormingsproces rondom de takendiscussie pas afgerond wordt in april 2021, zal de facturering van bijdragen in 2021 naar rato plaatsvinden, dat wil zeggen dat de voorgestelde verhoging met ingang van 1 juli 2021 geëffectueerd zal worden (2021: bijdrage 6/12 deel). Dit leidt voor het jaar
2021 tot een halvering van dat bedrag.
De portefeuillehouders Financiën van de Parkstadgemeenten hebben positief geadviseerd.

Het AB van Parkstad stelt de begrotingswijziging definitief vast, maar niet dan nadat de gemeenteraden hierover een zienswijze hebben kunnen geven, die door het AB bij de besluitvorming wordt betrokken.
De Raad wordt voorgesteld om in te stemmen met de hernieuwde samenwerking en daarmee gepaard gaande verhoging van de gemeentelijke bijdrage en derhalve geen negatieve zienswijze in te dienen.

3. Gewenste situatie (WAT?)
a. Wat willen we bereiken?
Het doel van de besluitvorming is om de hernieuwde samenwerking binnen de GR Stadregio Parkstad Limburg vast te leggen en de takendiscussie af te ronden.
College en raad besluiten ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft over de voorliggende voorstellen/documenten, waarmee invulling wordt gegeven aan de vernieuwde samenwerking binnen de GR Parkstad.
Zie ook onder 3.a Inleiding en 4.c Argumenten en overwegingen.

b. Kaders

- Wet gemeenschappelijke regelingen: Ingevolge artikel 1 van deze wet kunnen burgemeester en wethouders niet overgaan tot het treffen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. Die toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. (art. 1 lid 3 juncto lid 2 Wgr)
- Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg.
- Strategische visie: het voorstel past in deze visie, waarin is geconstateerd, dat Brunssum vanuit de historie en het mijn verleden onlosmakelijk is verbonden met de andere gemeenten binnen Parkstad en dat beiden -Brunssum en Parkstad- elkaar aanvullen.
- Relatie met Programmabegroting: de samenwerking binnen de GR Parkstad is onderdeel van programma 1 Bestuur en ondersteuning.

c. Argumenten en overwegingen

Takendiscussie Parkstad. Bijlage 0 Leidraad en achtergrondinformatie) Verseon 1042319

Terugblik

Bij de discussie over de toekomst van de regionale samenwerking binnen de GR in 2013 was de conclusie, dat de regionale samenwerking zou worden afgebouwd, want dat een groot aantal taken zou worden overgenomen door IBA en LED, en door gemeenten. De doelstelling om binnen 3 jaar de afgesproken afbouw van formatie bij het Regiobureau (van 30 fte naar 10 fte) en bezuinigingen (van een begroting van 7,2 miljoen naar 1,9 miljoen) te realiseren, is in de jaren daarna nagenoeg bereikt.
In de loop van 2015 werd echter gesignaleerd, dat het niet lukte om de veronderstelde takenoverdracht te realiseren. IBA en LED namen minder/geen projecten over, en geen van de gemeenten nam de afgesproken taken op het gebied van bedrijfsvoering, GROS en lobby over. De afgelopen jaren zijn door middel van incidentele en tijdelijke ingrepen formatieaanpassingen/uitbreidingen in de bezetting van het bureau gedaan, waardoor taken toch uitgevoerd konden blijven worden. Daarbij kon veelal een beroep worden gedaan op het frictiebudget, dat in 2014 in het leven was geroepen als werkbudget voor de reorganisatie, die in 2017 zou zijn afgerond. Door het voorspoedige verloop van de transformatie van het bureau kon dit budget langer en ruimer worden ingezet.

De discussie over de toekomstige Parkstadsamenwerking en de financiering van het regiobureau is toen onder de noemer *"Takendiscussie"* op de agenda gekomen, maar door de Regio Deal en de brief van het ministerie van BZK heeft deze discussie een extra dimensie gekregen. In reactie op de brief van het Ministerie van BZK over de versterking van de bestuurskracht is aangegeven, dat het streven is om in te zetten op praktische en realistisch haalbare ontwikkelingen die in gang zijn gezet. In het bijzonder worden drie beleidsterreinen genoemd: duurzaamheid & energietransitie, grensoverschrijdende samenwerking en sociaaleconomische structuurversterking.
Bij de uitwerking is deze reactie nadrukkelijk als uitgangspunt genomen.

Toekomstige samenwerking: Voortbouwen op bestaande praktijk

De afgelopen jaren is in Parkstad een samenwerkingspraktijk gegroeid, die effectief en succesvol is. Ook bij de Regio Deal kon hier gebruik van worden gemaakt. Basis voor de toekomstige samenwerking is dan ook het voortbouwen op die praktijk en deze daar waar dat nodig is, aanpassen. Dat geldt voor de drie "nieuwe" thema's, maar ook voor beleidsterreinen die minder prioriteit op regionaal niveau krijgen.
- Nu de grote regionale mobiliteitsdossiers, de Buitenring en de spoorverbinding met Aken, uitgevoerd zijn of worden, is de noodzaak voor een zelfstandige Bestuurscommissie Mobiliteit weggevallen. Deze kan worden samengevoegd met de Bestuurscommissie Ruimte.
- De aanpassingen in de GR om de nieuwe thema's/werkvelden een plek in de GR te geven, zijn relatief beperkt. Duurzaamheid en energietransitie waren al opgenomen in de oude regeling en feitelijk is al een zelfstandige Bestuurscommissie Duurzaamheid operationeel. Dit dient nog geformaliseerd te worden. Het thema GROS wordt aan het DB gekoppeld. Hiervoor is ook geen wezenlijke aanpassing van de GR nodig. Belangrijk is ook bij dit werkveld, dat wordt gewerkt in het verlengde van de praktijk, die in het kader van de Regio Deal is ontwikkeld.
- Dat laatste geldt ook voor sociaaleconomische structuurversterking. Het sociaaleconomische programma is het enige waarvoor de regeling wel echt moet worden aangepast. Maar ook op dit terrein is het niet de bedoeling om een grote verschuiving in taken en verantwoordelijkheden te realiseren. Door gegaan wordt met datgene, waar in het kader van de Regio Deal onder aansturing van de Stuurgroep SES mee is begonnen. Het betreft de uitwerking van de programmalijnen "Kansrijke Start", Gezonde basisschool van de toekomst/de verlengde schooldag en Onderwijs-Arbeidsmarkt. De bestaande Stuurgroep SES wordt "omgezet" naar een Bestuurscommissie SES.

Aandachtspunt hierbij is de breedte van het werkveld en het groot aantal bestuurders, dat voor de onderscheiden onderwerpen verantwoordelijk is als portefeuillehouder. Daarom wordt bij instelling van deze bestuurscommissie nadrukkelijk uitgegaan van een 'flexibele' vertegenwoordiging vanuit de gemeenten. Inhoudende dat primair één

bestuurder lid is van de Bestuurscommissie SES, maar dat afhankelijk van de agenda/het thema een andere portefeuillehouder kan deelnemen.

d. Opties en keuze
Het is aan de raad om in te stemmen met de afronding van de kerntakendiscussie en de hernieuwde samenwerking door aan het college toestemming te geven voor het vaststellen van de voorgestelde wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling alsmede "Blauwe Schema, en door een positieve zienswijze te geven ten aanzien van de instelling van de Bestuurscommissies Duurzaamheid en SES, en ten aanzien van de begrotingswijziging.

Planning besluitvorming Brunssum/Parkstad (afgestemd met Parkstad).
Half januari 2021 Regionale Raadsinfobrief naar de gemeenten
18 januari 2021 Webinar gemeenteraden
26 januari 2021 Collegebesluit (eerste akkoord); doorgeleiding naar de raad
2 februari 2021 Toelichting en bespreking in raadsinfoavond
2 maart 2021 Raadscommissie
23 maart 2021 Raad: toestemming wijziging GR; zienswijze begrotingswijziging en instellen Bestuurscommissies Duurzaamheid & Energietransitie en SES
6 april 2021 Collegebesluit: definitief besluiten over vaststellen Strategische Agenda 2021-2030; wijziging GR en Blauwe Schema; Bevoegdhedenoverdracht
21 april 2021 Besluitvorming DB en AB: Vaststellen gewijzigde begroting, gewijzigd jaarplan 2021, instellen nieuwe bestuurscommissies en samenvoegen Bestuurscommissies Ruimte en Mobiliteit
30 april Bekendmakingen Gewijzigde GR (Staatscourant) en instellen Bestuurscommissies; inwerkingtreding per 1 mei 2021
Bij positieve besluitvorming wordt het jaarplan 2021 van Parkstad aangepast, over de uitvoering waarvan jaarlijks wordt gerapporteerd (jaarverslag).

4. Bijlagen
Mail van DB Parkstad met aanbieding van stukken. Verseon 1041876
Bijlage 0. Leidraad en Achtergrondinformatie. Verseon 1042319
Bijlage 1. Strategische Agenda Parkstad 2021-2030. Verseon 1042320
Bijlage 2. Toelichting begrotingswijziging 2021 Parkstad. Verseon 1042322
Bijlage 2.1. Voorstel eerste begrotingswijziging 2021 Parkstad. Verseon 1042323
Bijlage 3. Gemeenschappelijke Regeling met wijzigingen in rood per 1-5-2021. Verseon 1042324
Bijlage 3.1. Opgeschoonde GR per 1 mei 2021. Verseon 1042325
Bijlage 4. Achtergrond info taken en bevoegdheden bestuurscommissies. Verseon 1042226
Bijlage 4.1. Bevoegdhedenoverdrachtdocument. Verseon 1042327
Bijlage 5. Aangepast Blauwe Schema. Verseon 1042328
Bijlage 6. Beschrijving verschillende procedures. Verseon 1041877

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeenteblad nr. : 2021/6
Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 1044401

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/6;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 26 januari 2021, afdeling Bestuurszaken;

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg;

Besluit:
1. Akkoord te gaan met de hernieuwde samenwerking binnen de Stadsregio Parkstad Limburg en aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te geven voor het vaststellen van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg alsmede het aangepaste Blauwe Schema.
2. Geen aanleiding te zien om bij het Algemeen Bestuur van Parkstad een -negatieve- zienswijze in te dienen ten aanzien van het instellen van een Bestuurscommissie Duurzaamheid en een Bestuurscommissie Sociaal Economische Structuurversterking.
3. Geen aanleiding te zien om bij het Dagelijks Bestuur van Parkstad een -negatieve- zienswijze in te dienen ten aanzien van de voorgestelde begrotingswijziging van de Stadsregio Parkstad Limburg.
4. Kennis te nemen van de Strategische Agenda Parkstad 2021-2030.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 23 MAART 2021

De Raad voornoemd,

Voorzitter griffier